

ادبیات گمروسیه شوروی

هفته‌لق سیاسی ، ادبی و علمی غزته‌در .

جلد : ۱

سنه : ۱ ۲۲ جادی الآخر ۱۳۳۵ جمعه ایرتسی ۱۴ نیسان ۱۹۱۷ نومرو ۲۴

بر یالانک تاریخی

کمال حرمتله شکری بلك افندی به

تصادفك تحف بر تجلیسیله ، تورکیه‌نك تاریخ تشکله و انحطاطنده آمریقا بویوک بر رول اوینامش ، وبرکره موفقیت ، برکره‌ده فلاکت کتیرمک شرطیله ، بر جدید ایکی دفعه مقدراتمزه تأثیر ایتشدرد : اسکی دنیانک اسکیدن بروحدتی واردی ، وبو وحدت‌ده ، خرس‌تیانلنی تهدیدایدن هر تهلکه‌یه قارشی ، پاپانک بردنبره مادیلشن حاکمیت معنویه‌سی آلتنده تجلی ایدردی . اوزمان آوروپانک بو خرس‌تیان هیئته کیم هجوم ایتشمسه ، بو وحدتک قارشیسنده درحال انحلال ایتشدی . فقط اون بشنجی عصر کلنجه ، وجدانک ره‌فورم اسمنده کی مختاریتنی‌ده برابر کتیردیکسندن ، بیزانسی استانبوله تحویل ایدن تورکه قارشی اسکی وحدتی‌احیا ایتک‌ایستین پاپالرك هر وعظی و بوتون نصیحتی بیهوده‌قالدی ؛ زیرا کلیسا انقسام‌ایتمش ، نفوذی اکیلمش ، و ... برمدت صوکره‌ده ، آمریقا کشف ایدلمشدی : اکر مقصد یرسه ، یکی دنیا بوم‌بوشدی .. جنویزلر ، اسپانیوللر و پورتیکیزلر ، بو سبيله ماورای اوقیانوسه آقین ایتدیلر . میراثه قونارکی ، کیتدکجه هان هرملت یکی قطعه‌یی استملاکه قوشدی ؛ اکر آوروپانک بو ترقی واستعمار احتیاجنک ابدالرنده میدان بر آمریقا چیقماسه ایدی ، عثمانلی تاریخی بوس بوتون باشقه بر شکل آلاجقدی ! بوتون غربک شرقه ، واولا شرقک اوک قسمنه آتیلداسیله ، آسیاده بر آمریقا تاریخنک جریان محققدی ! ... ایشه ، آمریقانک عثمانلی تاریخنه بر خدمت شکلنده اولان برنجی تأثیری بودر .

ایکنجی تأثیری‌ده ، ایکی یوز برقاچ سنه صوکره ، اون سکزنجی عصر ایچنده تظاهر ایدرد : اوزمان روسیه تأسس ایتمش ، واونک برأ اولان مساعیسنه ، آمریقادن آرتق دونلرده بحرأ اشتراک ایتشدی ؛ چونکه یکی دنیانک‌ده ملتربله حکومتلری شکل ایدرک آوروپالیرلی قوغدقدن صوکره ، آرتق آرقالرندن قاپولرینی قاپامشلردی . بو سبيله انکلتزه ، هولاندا ، فرانسه و اسپانیا کی دول بحریه ، آسیاده استعمار ایدرک جزائر وشبه جزائر تحریرسنه چیقیدیلر . بزده یوللرینک اوستنده دوریوردق : بوندن دولای ، آمریقا باشنده کیلری اوستمزه آتمش اولدی .

بر صنم زلفنه کویا که ویروب در کوکلن
که فضولی ینه مدهوش و پریشان کورینور !

دیمشدی؛ کندینی بزده بوا عترافنده کی قیافته موافق طانیه بیلیردک؛ ترغلرنده شفقت مظهریتدن
آزاده، حالا صیزلایان اینجه بر تحسس وار؛ فسونی حاری محاسن نمایلرنده، آجی کوف یاشیله
ایشله نیش کوزهل هیجانلری تیره یور؛ کیرپیکارینک اینجی قطره لری، هنوز کوموش التماعاتی
حائر در !

سالمانه شوکت

« حربدن صکره »

مهول نوری بك افندی

تلخیص و تنقید

ارباب قلمز آرده سنده، حیات اجتماعیه مزك صفحات مختلفه سنی بر جلادت نزیه ایله الك زیاده
تصویر و تشریحه موفق اولان، الحق جلال نوری بك افندی در. هر وقت سوبلرم: « تاریخ استقبال »
مؤلفی، ماهر بر جراح، حاذق بر طبیب کبی بنیة اسلامیة و عثمانیه یی کیرن یاره لری ده شر،
علاجلرینی ترتیب و انظار ابتصاره عرض ایدر. بو نقطه نظر دن، مؤلفاتی محیط عثمانی ایچون
بك قیمتدار بر « واریلق » تشکیل ایدر. مومی ایله بو دفعه « حربدن صکره » ترکیبی یو کسلته لم
هنوانلی اثریله ینه فکرمی تأیید ایدیور. جلال بك، مقدمه سنده حربدن صکره علمانك اجتماعی،
اقتصادی بر چوق مسائل قارشو سنده بولنه جقلرینی، محاربه نك سیاسی، علمی بر طاقم ذهابلری
آلت اوست ایتدیکنی بیان ایتدکن صوکره، دور آئیده ترکك دها چالاک، دها چالیشقان،
دها متفکر اولمق اضطرارنده بولنه جغنی، ذاتاً اوروپا ایله حربدن اولکی فرقرز آزاله بیلیمک ایچون
قیمت فردیه مزك اون دفعه تزیاید ایتسی لازم کله جکنی، مساعی مستقبله مزك متمر اوله بیلیمسی ایچون،
هر حالده، اصول و انتظام، اطراد و انسجام دائره سنده جریانی لابد اولدیغنی قید ایدیور.
مؤلف، مصالح فلیه ده، امور حکومتده، خصوصیه مناسبات اقتصادیه ده صوکره درجه ملیتپرور
اولمقلمز طرفدار ایدر. دیورکه: « یکی حیات، ملیت اسنك تقویه و تمیه سنی مستلزمدر. » فقط،
ملیتك، بر طرز غریبده، غیر مائوس بر شکله افراطکارلقلر ایچنده تلقی ایدلمسی علیهنده در.
بو مطالعه سنی « ملیت پروغرامی طار طو تلغه کلز. ملیت نه قدر کنیش طو تولورسه او قدر ایدر.
اجداد عثمانیه، ابواب ملیتی آچیق طو تمشلردی. هر ایستین، منفعتی بزم ملیته کیرمکده کورن
هر فرد، ترک، عثمانلی، مسلمان اولیوردی. « جله لریله تشریح، و، « ترکیه مز » نام اثرنده
[یازمقده اولدینی تاریخنده ده عینی فکر موجود در.] اورته یه آتدینی مهم بر حقیقت اجتماعی یی،
تکرار بو دفعه « ایشته بو سایه ده و تصالبات اساسیه عرقیه نتیجه سی اوله رق ملیت حاضرده مز
طوغدی » جله سیله نظر عبرتمزه قویور. جلال بك [شوونیزم] ك بك علیمدار ایدر. اونك ایچون
اثرنده آیری بر مبحث ایله بزی بو مهلکه یه دوشمکدن تحذیر و بر چوق دساتیر اقتصادیه سرده،

سرمایه و ثروت ادخارنده ملیتپرور لکه بو ذمیتک آره سنده کی فرقلری ایضاح ایدیور . تأسیسات اجتماعیەنک و علی الخصوص ملیتە ، عقیده یه ، تشکیلاته متعلق اصوللرک قیاس ، نظریه ، امل و ارزو اوغورینه تبدیل خصوصنک فنا نتیجه لر تولید ایده کلکده اولدیغی حقنده حکیم روح شناس کوستاو لو بونک مطالعاتی «بناءً علیه بر ملت ویا هیئتک فوزینی موجب اولان اصوللرک ، عنعنەلرک دیگر بر ملت ویا هیئتده تطبیقی هر حالده اینی نتیجه لرویرضه .» جمله سیله خلاصه ایدلشد . مؤلف ، بو مطالعاتدن بالاستفاده « کوزل ، تراشیده بر فکر ویا نظریه نک موقعی مجموعه ، رساله ویا کتاب صحیفه لریدر . » دیور و «سپه کولاسیونه اصلاً کیریشمه دن مسلمانلغیزی ، ترکلکیزی ، عثمانلیلغیزی ، عصرض و محیطمز انسانلرندن اولق خصیصه ضری ، تمیه و تقویه ایدر ایسه ک ، یکی نظریه لر ، » براقنومی براقه رق دیگرینی آلتی قید واندیشه لرینی ترک ایدوب هیئتمزک عمده لرینی تشکیل ایدن « مقدساته ، عنعناته تکامل ، اطراح ، زمانله اشتلاف ، محیطات سائر ایلە توافق ، حرکات عمومیه دن » اوزاق بولنماقی دستورلرینی تطبیق ایلر ایسه ک بر تهلکه یه معروض اولماز . مطالعه سنده بولنیورکه روحیات و اجتماعیات ایلە اشتغال ایدنلر بو افکارک اصابتی تصدیقه ترزد ایتزلر فکرنده یز . عنعنە بحشده جلال بک افراط و تفریطک بنیان اجتماعی بی هدم ویا تغلیط ایده بیله جکنی ، عنعناته قارشو لاقید قالمە نک مضر اولدیغی ، اکا زیاده سیله مربوط اوله نک استقبالی تبعیده ، ماضی بی تقریب ، حالی تشویش ایده جکنی بیان ایدیور . عنعنە سز بر ملتک یاشایامیه جفی قضیه سی بر متعارفه اولدیغنه وهر تکامل اجتماعی مطلقا ماضینک نفوذ و تأثیراتی آلتنده بر سیر بطی ایلە ساحه حصوله کلدیکنه کوره ، عنعنە ایچون نه درجه احتیاط و اعتدال ایلە حرکت ایدلسه اوقدر فیض آور نتیجه لر استحصالی ممکندر ظن ایدرز .

«فرانسزجه و ملیتمز » سر لوحه لی بحشده ، بزم فرانسزجه دن پک چوق استفاده ایتدیکنمز و فقط فرانسز ادبیاتنک ملی ساحه ضرده مضرتلر ایراث ایلدیکی مسطوردر . جلال بک بو وادیده برار مبالغه ایدیور . چونکه فرانسزجه اوکره ندکاری حالده ملی ادبیاتمزه خدمت ایتهمش اولان علما و ارباب قلممزه توجه ایدن مسئولیتک کافه سنی فرانسز لسانه تحمیل ایتک ایدیور . واقعا لسانک تأثیرینی ، مؤلفک دیدیکی کی - سیاسیات و فنیا تمزده کوریورز . فقط قباحت ، فرانسزجه ده دکل ، کتبخانه ملیمزی ، اجنبی لسانلرندن استغنا حاصل ایدمک درجه ده علوم و فنونک شعبات مختلفه سندن باحث مفید کتابلر ایلە تزیننه همت ایتهمش ارباب کمال و عرفانده در . اکر بویولده تدقیقات اجرا ایدر ایسه ک کورورزکه اسلافز فارسی و عربی لسانلرینک تأثیری آلتنده قالمش و « اکثریسی ، » آثارینی بولسانلرده یازمشلردر . دیگر طرفدن روسلر ، فرانسزجه بی بر واسطه تکمل اوله رق تلقی ایتکله برابر ملی کتبخانه لرینی ، روسجه مؤلفات ایلە زنکینلشدیردیلر . ایشته ارباب دانشمزک بوتسامچی نتیجه سی اوله رق عوام بزده پک جاهل قالمش و خواص ایلە اره لرنده کی سویه فرقی بودرجه بیومشدر . بزده جلال بک ایلە برابر دیرزکه : « حجرات اجتماعیه ده خواصکده ، عوامکده ، دهاتکده ، ارباب صفونکده ، معلومات عمومیه صاحبلرینکده ، متخصصلرکده موقعی واردر ، » و آیریدر « فقط » یوکسک بر طبقه متحیزانک قارشیسنده منتظم طبقات عوام بولمیدر . بونلرک بری دیگرندن مستقل یاشایامز . بری دیگرینک متکاسیدر . بر طبقه ایلە دیگرکی آره سنده لسان کی ، حسن کی ، غایه و امل کی روابط بولمازسه بر آیریلق حاصل اولور . « ایشته بو آیریلغه

میدان بر اقامتی، اهل قلم و ارباب دانشه مفوض بر مقدس وظیفه در. و وطن پرور لکک اک یوکساک
نشانه سیدر.

تکامل ملیمز ایچون آنغلو - صاقسون ویا جرمان ملتیرینک تعقیب ایتدکاری اجتماعی مسلک کردن
هانکیسنک موافق اولدیغنی مؤلف موضوع بحث ایدیور و جمعیته دکل، فردیته اهمیت ویرن
اصولک مھذوری اولدیغنی و جمعیته عطف اهمیت ایدن جرمان مسلک اجتماعیسنک تشکلات تاریخیه مزه
دها ملایم و موافق اولدیغنی، شوقدرو وارکه افرادک قابلیت فردیه سنی یوکسلتمکده لازم کلدیکنی
وبو وظیفه نك طبقات علیایه متوجه بولندیغنی و طبقه علیا ایچنده اک مهم عنصر رفعت کارک حکومت
اولدیغنی در میان ایدیورده اسوه چده، دایمارقه ده، فینلانیدیاده و حتی بزدن زیاده جمعیته اهمیت ویرن
هیئتلرده مثلاً آلمانلرده و عکسی مسلکی اختیار ایدن آنغلو - صاقسونلرده ترقیات فردیه نك هپ تربیه
مذهبییه اهمیت ویرمکله حاصل اولدیغنه قانع اولان جلال بک، « انضباطی، انقیادی، اخلاقیاتی،
موازنه اجتماعییه ادامه ایتک ایچون تربیه دینییه ده اهمیت ویرلسی و بو تربیه نك دساتیر شرعییه
ابتناء دها یکی بر طرزده افراغنی فردی اعلا ایدم جکدر » دیور. اثرده عائله نك تقویه سی، قادینلغک
سویه اعتباریلده یوکسلسی، عائله اوجاغنک اک مقدس، اک فیضناک بر مؤسسه اولقی اوزره
طانتدیرلسی، اوفق تفک بهانه لرله ییقلمامسی مسائلی غایت مدققانه بر صورتده تحلیل اولمشدر.

محیط اجتماعیمزده اورته طبقه نك غریبه موجود اولدیغنی کبی عنعناته، تشکیلاته، اساساته
مستند بر صنف تشکیل ایدمه مسی مسئله سی جلال بکی پک مشغول و متأسف ایدیور. بو نقیصه
اجتماعیه مزه، مؤلفک فکر نیجه، هر درلو ترقیات اقتصادی و تکاملات ملیه مزه انکل اولمشدر.
اوتهدنبری ملتیزک قابلیتینه ایمان ایدنلردن بولوندیغمز جهتله مؤلفک بو فکری مدافعه ضمننده
سرد ایتدیکی مطالعاته بتون موجودیتیزله اشتراک ایدرز.

اقتصادیاتک اک مهم قسمنی تشکیل ایدن سربستی مبادلده و حمایه اصوللردن هانکیسنک مملکت مزده
تطبیقی لازم کله جکی مسئله سنه کلنجه: بز، جلال بک کبی بلا قید و شرط حمایه اصولنک مملکت مزه ایچون
صریح اولدیغنه قناعت ایدنلردن دکلز! اولجه [لوئید اوتومان] غزته سنده سویلیدی کمز وجهله مواد
ابتدائییه سنه احتیاج جز اولان صنایعک مملکتده انکشافی ایچون ممکن اولدیغنی قدر - موقت اولقی شرطیله -
سربستی، و بزده موجود اولان محصولات ویا اولدجه تکمل ایدن صنایع ایچون صوک درجه حمایه
اصولی طرفدار یز. قاپیتولاسیونلرک الغائی نتیجه مسعوده سی اوله رق تنظیم اولنان صوک کمرک
تعرفه سی تدقیق ایدیلیرسه حکومت سنییه دهده بو مسلک تعقیب ایدلیدی کوریلور.

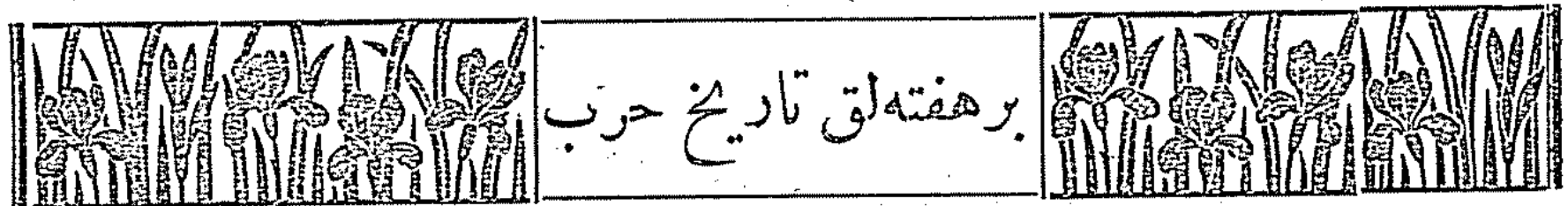
جلال بک، عوامک سویه سنی ترفیع ایچون خواص یتشمه دن غیرتده بولمق ممکن اوله ماز
فکرنده در. حتی اولا مکاتب عالییه، صوکره ابتدائی مکتبلر تأسیس ایدلمی در دیور. بونظریه نك
لهنه و علیه مطالعه لر وارد در. شوراسنی ده سوبلیه لم که: المان، بلغار و دها بر چوق ملتیز
ترقیات عظیمه لرینی مکاتب ابتدائییه لرینه مدیوندر. فکر مزه قالیرسه اک بویوک وظیفه عوامی، اورته
طبقه یی یوکسلته جک مؤسسات علمییه وجوده کتیرمک، بو وطنداشلر مزه مبذولیت ایله کتاب
یتشدیرمکدر.

تیاترو بحثنده، مؤلف، پک ایلرییه کیده میه جکیزی و بزم کبی مختلط حیاته آلیشماش اقوام
ایچین بردنبره اوروپا حیاتی نمونه لرینی تقلید ایتمه نك بر فلاکت اجتماعییه مستلزم اوله جغنی

سویلیور که بو فکری اعتراضدن وارسته در . بناءً علیه بزده خصوصیت ملیه من ایلله قابل تألیف اوله جق بر صورتده تیاترونک نظریات و تطبیقاتیله اوغراشمق ایجاب ایدر . جلال بک نقصان تغدینک محیط عثمانیده ایراث ایتدیکی ضررلری ، حفظالصحة عامه مسائلنی غایت مؤثر بر لسان ایلله بسط ایدرک اثرینه ختام ویریور .

فکرمنه کوره بو اثر منوران آره سنده بک چوق مناقشات و محاضرات احداث ایده جک ماهیتده در . روحیات ، اجتماعیات ، اقتصادیات متخصصلری ایچون جلال بک اورتیه قویدینی معادلات و مسائل ، شایسته اشتغال بر ساحه فسیحه تبیع آچییور . حربدن صوکره ملتزمک حرکاتنی نه صورتله تنظیم ایده جکنی تعیین و اوکا رهبرک ایتک وظیفه سی علما و حکما منزه توجه ایدیور . ایشه « حربدن صوکره » مؤلف محترمی ده انجق بو افاضل و منورانه بر وسیله مناظره احضار ایتک غایه وطن پرورسیله اجاله قام ایتشدن ظن ایدرز . دعوی وکیلی کریدی .

احمد ساقی



۵ - ۱۱ نisan ۱۹۱۷

مختلف حرب جبهه لرته ایلک بهار فعالیتلری باشلادی . ایلک بهارده بکله ن معظم تعرضلر و مدافعه لر باشلادی دینه منزه بیه بونلرک مقدماتی باشلادینی شبهه سزدر .

اکزیاده فعالیت فرانسز جبهه سنیده کورولور . بوراده ساحلدن (ووژ) طاغرینه وارنجهیه قدریر بر شدتلی بر فعالیت حکمفرما اولیور . غرب جبهه سنیده کی بوفعالیت یالکز بر طرفدن دکلدر . ایکی طرفده متادیا صرف قوت ایدیور . ایکی کوندر آلمان تبلیع رسمیسنده او قوندیخنه کوره ، (له نس) و (آراس) آراسنده کی جبهه ده بر میدان محاربه سی جریان ایتکده در . انگلیزلرله فرانسز لر بوراده طوبلادقلری بویوجک طوپیچی و پیاده قوتلریله تعرض ایدیور لر . بو آنه قدر ویریلن معلوماته کوره حرب دوام ایتکده در ؛ انگلیزلرله فرانسز لر یالکز آراسدن کیده ن یولار طرفیندن برقاچ آلمان موضعنه داخل اولاییملر در . فقط « جبهه یی ده ملک » حرکتی عقیم قالمشدر . مع هذا ایکی آلمان فرقه سی ، فوق العاده فائق خصم قوتلرینه رغماً معندانه مدافعه موضع ایلله دکلرندن مهم ضایعاته دوچار اولمشدر .

هنوز صوکی کله یین بو محاربه دن انگلیزلرله فرانسز لرک مقصدلری نه اولورسه اولسون ، آلمانلری